

NÕUKOGU SOOVITUS,

9. juuli 2013,

milles käsitletakse Malta 2013. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Malta stabiilsusprogrammi (2012–2016) kohta

(2013/C 217/15)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu nõustus 26. märtsil 2010 komisjoni ettepanekuga käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.
- (2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovitusi liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta; ⁽³⁾ mõlemat dokumenti koos nimetatakse koonsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koonsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.

(3) Liikmesriikide riigipead või valitsusjuhid võtsid 29. juunil 2012 vastu majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppe, millega nähakse ette sidus raamistik meetmete võtmiseks liikmesriikide, ELi ja euroala tasandil, kasutades selleks kõiki võimalikke hoobasid, vahendeid ja poliitikasuundi. Nad otsustasid, milliseid meetmeid võtta liikmesriikide tasandil, eelkõige väljendades täielikku pühendumust strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisele ja riigipõhiste soovitude rakendamisele.

(4) Nõukogu võttis 10. juulil 2012 vastu soovitusi ⁽⁴⁾ Malta 2012. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Malta ajakohastatud stabiilsusprogrammi (2012–2015) kohta.

(5) Komisjon võttis 28. novembril 2012 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2013) algust. Samuti võttis komisjon 28. novembril 2012 määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nende liikmesriikide hulgas, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida, nimetati ka Maltat.

(6) Euroopa Parlament on kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1466/97 nõuetekohaselt kaasatud Euroopa poolaasta raames toimuvasse ning 7. veebruaril 2013 võttis ta vastu resolutsiooni tööhõive- ja sotsiaalsete aspektide kohta 2013. aasta majanduskasvu analüüsis ja resolutsiooni 2013. aasta majanduskasvu analüüsi täiendamise kohta.

(7) Euroopa Ülemkogu kiitis 14. märtsil 2013 heaks finantsstabiilsuse tagamise ja eelarve konsolideerimise prioriteedid ning majanduskasvu hoogustamise meetmed. Ülemkogu toonitas vajadust saavutada diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine, taastada tavapärased majandusele laenu andmise tingimused, edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, tegelda töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning moderniseerida avalikku haldust.

(8) 10. aprillil 2013 avaldas komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Malta kohta tehtud põhjaliku analüüsi tulemused. Komisjoni analüüsi põhjal võib järeldada, et Maltal esineb makromajanduslik tasakaalustamatus, mida tuleb jälgida ja vastavalt poliitikameetmeid võtta. Eelkõige vajavad hoolikat järelevalvet pangandussektoris ja kinnisvaraturul toimuvad sündmused. Poliitilist tähelepanu tuleb pöörata riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele.

(9) Malta esitas 30. aprillil 2013 oma 2013. aasta riikliku reformikava ja oma stabiilsusprogrammi ajavahemikuks

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

⁽³⁾ Kehtivad 2013. aastal vastavalt nõukogu 22. aprilli 2013. aasta otsusele 2013/208/EL liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (ELT L 118, 30.4.2013, lk 21).

⁽⁴⁾ ELT C 219, 24.7.2012, lk 61.

2012–2016. Selleks et võtta arvesse nende kahe dokumendi omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

- (10) Tuginedes määruse (EÜ) nr 1466/97 kohasele stabiilsusprogrammi hindamisele, on nõukogu seisukohal, et programmi eelarveprognoside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on realistlik. Nõukogu tühistas 4. detsembril 2012 oma otsuse ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta Maltal, ⁽¹⁾ kuna see kõrvaldati 2011. aastal. Eelarvepuudujääk näis olevat püsivalt kõrvaldatud ka komisjoni talituste 2012. aasta sügisprognoosi kohaselt. Siiski registreeriti Maltal 2012. aastal valitsemissektori eelarve puudujääk, mis ulatus 3,3 %-ni SKPst, ületades jälle kontrollväärtust 3 % SKPst. Stabiilsusprogrammis visandatud eelarvestrateegia eesmärk on järk-järgult vähendada puudujääki 3,3 %-lt SKPst 2012. aastal 0,8 %-le SKPst 2016. aastal, mis tähendab järkjärgulist liikumist keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Stabiilsusprogrammis kinnitatakse keskpika perioodi eesmärgiks struktuurse eelarvepositiooni saavutamine, mis on stabiilsuse ja kasvu paktiga nõutust palju kaugemale pürgiv eesmärk, kuid seda ei plaanita saavutada stabiilsusprogrammi perioodi jooksul. Stabiilsusprogrammis püstitatud 2013. aasta eelarvepuudujäägi eesmärk tugineb maksutulude suhteliselt suurele kasvule, mida aluseks olev makromajanduslik stsenaarium ei näi täielikult selgitavat. Lisaks ei toeta seda eesmärki piisavalt üksikasjalikud meetmed ja sama kehtib ka järgnevatel aastatel. Seega on kavandatud (ümberarvutatud) struktuurse eelarvepositiooni muutus palju suurem komisjoni prognoosist. Selle kohaselt paraneb struktuurne tasakaal 2013. aastal vaid ¼ protsendipunkti võrra SKPst ja 2014. aastal üksnes pisut, eeldusel et poliitikat ei muudeta.

Ennustuse kohaselt jääb valitsemissektori koguvõla tase kogu programmiperioodi vältel üle kontrollväärtuse 60 % SKPst. Riiklikud ametiasutused prognoosivad 2014. aastaks võla suurenemist 74,2 %-ni SKPst ning seejärel selle langust 70 %-ni 2016. aastaks. Komisjoni talituste 2013. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks võla suhe SKPse kasvama veidi kiiremini – 74,9 %-ni 2014. aastal –, kuna on oodata esmase puudujäägi suurenemist. Kuna ülemäärane puudujääk kõrvaldati 2011. aastal, on Maltal 2012. aastast alates kolmeaastane üleminekuperiood seoses võla vähendamise sihttaseme kohaldamisega. Malta ei teinud 2012. aastal piisavalt edusamme võlakriteeriumi täitmise poole ega tee neid ka eeldatavasti 2013. ja 2014. aastal. Kuigi Malta eelarveraamistik on üsna paindlik, ei toeta tugeva eelarvepositiooni saavutamist selle mittesiduv olemus ja asjaolu, et eelarvepoliitikat planeeritakse lühikeses perspektiivis. Eelarveraamistikke käsitlev direktiiv 2011/85/EL ⁽²⁾ ei

ole veel üle võetud ning riigi õiguses ei ole veel kehtestatud struktuurse eelarvepositiooni reeglit, mis on ette nähtud 2. märtsil 2012 Brüsselis alla kirjutatud majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepinguga. Stabiilsusprogrammis osutatakse valitsuse kavatsusele luua eelarvenõukogu, kuid konkreetsed plaanid puuduvad.

- (11) Riigi rahandust ohustavad jätkuvalt puudulik maksukulekus ja maksudest kõrvalehoidumine. Ametiasutused on kehtestanud mitmeid asjakohaseid meetmeid ja plaanivad lisameetmeid, kuid nende rakendamist tuleb hoolikalt jälgida, kuna konkreetsed tulemused pole veel ilmnunud. Ettevõtete võlakoorumust soodustavad maksustiimulid on veel väga suured. 2012. aastal paistis Malta teiste seas silma kui riik, millel on järjekorras teisena suurim lõhe võlgasid käsitleva maksustamislahenduse ja omakapitali kaudu uute investeeringute rahastamise vahel. Võlgnevuse soodustamine võib kaasa tuua ülemäärast suure ettevõtete finantsvõimenduse ja kapitali ebaefektiivse jaotuse. Malta on üks vähestest riikidest, kellel puuduvad sätted võlgnevuse soodustamisega võitlemiseks.
- (12) Maltal on jätkuvalt probleeme rahanduse jätkusuutlikkusega, kui võtta arvesse, et prognooside kohaselt ületab elanikkonna vananemise mõju eelarvele tunduvalt ELi keskmist. Pensionikulutuste kasv moodustab enam kui poole vananemisega seotud kulude prognoositavast kogukasvust, samal ajal kui teiste liikmesriikidega võrreldes jääb seadusjärgne pensioniiga madalaks ning 2006. aasta reformiga kehtestatud pensioniea tõstmine toimub aeglaselt. Jätkusuutlikkuse kindlustamiseks on vaja lisareformi, mis tagaks ka asjakohase ja käsitleks põlvkondadevahelise võrdsuse küsimusi. Kuigi sotsiaalpartneritega peeti arutelusid, ei esitatud konkreetseid ettepanekuid tulevase pensionireformi kohta. Eakamate töötajate tööhõive määr on madal ning igakülgne aktiivsena vananemise strateegia tuleb veel lõpule viia. Esmatasandi arstiabi piiratud pakkumine ja elanikkonna ennustatud vananemine võivad pikas perspektiivis tuua kaasa suured tervishoiukulud. Haldussuutlikkus riigihangete vallas on nõrk, tuues kaasa keerukad ja pikad menetlused.
- (13) Tervitatavad on nii koolist väljalangemise määra vähendamiseks võetud meetmed kui ka see, et hiljuti algatati koolist väljalangemise vähendamise strateegiat ettevalmistav menetlus. Samuti aitavad need vähendada töötajate oskuste mittevastavust tööturu nõudlusele. Poliitiliste sammude tõhusus sõltub nõuetekohasest ja õigeaegsest rakendamisest, mida tuleb tähelepanelikult jälgida. Samas on suurimaks kitsaskohaks ebapiisav seos hariduse ja koolituse ning tööturu vajaduste vahel.

⁽¹⁾ Nõukogu 4. detsembril 2012. aasta otsus 2012/778/EL (ELT L 342, 14.12.2012, lk 43).

⁽²⁾ Nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 41).

Plaanitud on luua ühtne praktikasüsteem, mis hõlmaks rohkem kvalifikatsioonitasemeid. Oodatakse, et see aitab soodustada tööturu vajadustele vastava tööjõu teket.

kasuks põhjalik transpordistrateegia, millega püütaks parandada ühistransporti, maanteevõrgustikku, transpordisüsteemi CO₂-heidet ja täiendavalt soodustada muude transpordivahendite kui sõiduautode kasutamist.

- (14) Malta on võtnud ka ulatuslikke meetmeid suurendamiseks naiste osalemist tööturul. Peamiselt on need olnud suunatud töö ja pereelu ühitamise parandamisele. Naiste tööhõive määr on jätkuvalt tõusuteel ja sellele aitab kaasa ka soodne grupiefekt. Samas on veel arenguruumi: naiste tööhõive määr on endiselt madal, lapsevanemaks olemine avaldab endiselt suurt mõju naiste osalemisele tööturul ning naiste ja meeste tööhõive erinevus on liidu suurim. Paindliku töökorralduse edendamine ning taskukohaste lastehoiu- ja koolijärgsete lastehoiuasutuste kättesaadavaks tegemine suuremale elanikkonnaosale saab aidata kaasa naiste tööhõive määra täiendavale suurendamisele.
- (15) Malta elukallidusega kohandamise mehhanismil on eriomadused, mis näivad leevendavat selle negatiivset mõju tööturu üldisele toimivusele ja palkade kohandamisele. Nimelt tagatakse mehhanismiga kindel palga suurenemise määr, tagades seega üksnes inflatsiooni osalise kompenseerimise selliste palkade puhul, mis ületavad võrdlusaluseks olevat põhipalka. Kasutada võib mikro- ja makrotasandi erandeid ning palgaläbirääkimised on täielikult detsentraliseeritud. Samas võib süsteem majandustsükli eriti ebasoodsatel etappidel ikkagi ohustada reaalpalkade paindlikkust, takistades tööturu kohandamist ja tõkestades konkurentsi. Mehhanismi puhul kasutatava hinnaindeksi mõne komponendi hindade (eelkõige energiahindade) volatiilsus võib palga hinna spiraali kaudu avaldada survet inflatsioonile. Seetõttu on võimalike riskide leevendamiseks hädavajalik koguda sektori tasandil andmeid palkade ja tootlikkuse kohta ning teostada hoolikat järelevalvet palkade indekseerimise süsteemi üle. Malta ametiasutused peaksid tähelepanelikult jälgima mehhanismi mõju majandusele ning peaksid olema valmis seda vajaduse korral reformima.
- (16) Malta konkurentsivõime on jätkuvalt ohus, pidades silmas tarneallikate väga piiratud mitmekesisust ning riigi energiavarustuse halbu keskkonnanäitajaid, mis toovad kaasa kõrged elektri hinnad. Ebakindlust suurendab riigi peamise energiatarnija (*Enemalta*) kehv finantsolukord, kuid Sitsiiliaga loodav elektriühendus peaks olukorda pärast 2014. aastat kergendama. Kuigi mitmete algatustega on edasi mindud ja võetud kasutusele näiteks päikeseenergia, on taastuvate energiaallikate osakaal jätkuvalt väga väike, ning suurte projektide, näiteks tuuleparkide arendamise teostatavus näib küsitav. Energiatõhususe vallas registreeriti edasiminekuks, eelkõige seoses üldkasutatavate hoonetega, mille tõhususe suurendamist toetati liidu vahenditest. Ka Malta transpordisüsteemi keskkonnanäitajad on kehvad. Maltale tuleks
- (17) Sisemajandusega võrreldes on Malta pangandussektor väga suur. Kuigi see on eelkõige tingitud riigisisestest ja rahvusvahelistest nišipankadest, mille mõju sisemajandusele on piiratud, on õigustatud ka edaspidi nende üle range järelevalve teostamine, et ära hoida nende tegevuse negatiivset mõju finantsstabiilsusele. Riigisisest pangad on jätkuvalt suuresti mõjutatud kinnisvaraturust, samal ajal kui konkreetset laenukahjumi reservid on suhteliselt väikesed. Poliitilisi arutelusid on küll peetud, kuid siiani ei ole tulemuseks olnud asjakohaseid regulatiivmeetmeid. Kohtusüsteemi mõjutavad puudujäägid, mis ohustavad samuti finantsstabiilsust. Maksuõuetusjuhtumite lahendamiseks kuluv pikk aeg takistab tagatisõiguste tõhusat jõustamist. Majandussurutise aegadel võib see tekitada lisakoormuse pankade bilansile ja suurendada kahjumit, tuues kaasa rekapitalizeerimise vajaduse.
- (18) Komisjon hindas Euroopa poolaasta raames põhjalikult Malta majanduspoliitikat. Hinnati riiklikku reformikava ja stabiilsusprogrammi ning esitati põhjalik analüüs. Hindamisel võeti arvesse kõnealuste dokumentide asjakohasust Malta eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi eeskirjadele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada liidu üldist majandusjuhtimist, andes ELi tasandi panuse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitusel kajastuvad soovitustes 1 kuni 5.
- (19) Võttes arvesse kõnealust hinnangut, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1.
- (20) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja kõnealust hindamist, on nõukogu läbi vaadanud riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel tehtud nõukogu soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 2 ja 5.
- (21) Komisjon on Euroopa poolaasta raames hinnanud põhjalikult ka kogu euroala majanduspoliitikat. Sellele tuginedes on nõukogu esitanud konkreetset soovitusel

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

liikmesriikidele, mille rahühik on euro ⁽¹⁾. Riigina, mille rahühik on euro, peaks ka Malta tagama kõnealuste soovitude täieliku ja õigeaegse rakendamise,

SOOVITAB Maltal võtta aastatel 2013–2014 järgmisi meetmeid.

1. Täpsustada ja rakendada meetmeid, mis on vajalikud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohastes nõukogu soovitudes sätestatud iga-aastase struktuurilise kohanduse saavutamiseks, et kõrvaldada ülemäärane eelarvepuudujääk jätkusuutlikul ja majanduskasvu soodustaval viisil 2014. aastaks, piirates ajutiste meetmete kasutamist. Võtta pärast ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamist sihiks struktuurilise kohanduse saavutamine asjakohase aja jooksul, et saavutada keskpika perioodi eelarve-eesmärk 2019. aastaks. Kehtestada 2013. aastal siduv ja reeglipõhine mitmeaastane eelarveraamistik. Tagada maksukuulekuse parandamiseks ja maksudest kõrvalehoidumisega võitlemiseks võetavate meetmete kindel rakendamine ning võtta ettevõtete maksustamisega seoses meetmeid võlgnevuse soodustamise vähendamiseks.
2. Riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks jätkuvalt reformida pensionisüsteemi, et piirata kulude prognoositud tõusu, sealhulgas selliste meetmete kaudu seadusjärgse pensioniea tõstmise kiirendamine, tegeliku pensioniea tõstmine, viies pensioniea või pensionihüvitised vastavusse oodatava eluea muutustega, ning erapensioni kogumise soodustamine. Igakülgse aktiivsena vananemise strateegia lõpuleviimise ja rakendamise kaudu võtta meetmeid eakate töötajate tööhõive määra tõstmiseks. Jätkata tervishoiureformidega, et suurendada sektori kulutõhusust, ennekõike tugevdades riikliku esmatasandi arstiabi pakkumist. Parandada riigihankemenetluste tõhusust ja vähendada nende pikkust.
3. Jätkata poliitilisi jõupingutusi, et vähendada koolist väljalangemist, eelkõige luues põhjaliku järelevalvesüsteemi, ning suurendada hariduse ja koolituse vastavust tööturu vajadustele, et lahendada oskustöötajate nappuse probleem, ja viia selleks ellu ka väljakuulutatud õpipoisiõppe süsteemi reform. Parandada jätkuvalt naiste osalemist tööturul ja seda toetada, edendades paindlikku töökorraldust ja tõhustades eelkõige lastehoiu- ja koolijärgsete lastehoiuasutuste kättesaadavust ja taskukohasust.
4. Jätkata jõupingutusi energiaallikate ja nende jaotuse mitmekesistamiseks, eelkõige suurendades taastuva energia kasutuselevõttu ja Sitsiiliaga elektriühenduse loomise õigeaegset lõpuleviimist. Jätkata energiatõhususe edendamise püüdlusi ning vähendada transpordisektori heitkoguseid.
5. Võtta pangandussektoris meetmeid, et veelgi suurendada kapitalireserve laenukahju katmiseks, et leevendada võimalikke ohte, mis tulenevad sõltuvusest kinnisvaraturust. Jätkata poliitilisi püüdlusi tagada range järelevalve pangandussektori, sealhulgas riigisiseste ja rahvusvaheliste nišipankade üle. Parandada kohtusüsteemi üldist tõhusust, vähendades näiteks maksujõuetusjuhtumite lahendamiseks kuluvat aega.

Brüssel, 9. juuli 2013

Nõukogu nimel
eesistuja
R. ŠADŽIUS

⁽¹⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 97.